

Vec C-540/03

Európsky parlament proti Rade Európskej únie

„Prisťahovalecká politika — Právo na zlúčenie rodiny s maloletými deťmi štátnych príslušníkov tretích štátov — Smernica 2003/86/ES — Ochrana základných práv — Právo na rešpektovanie rodinného života — Povinnosť zohľadniť záujem maloletého dieťaťa“

Návrhy prednesené 8. septembra 2005 — generálna advokátka J. Kokott . . . I - 5776
Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 27. júna 2006 . . . I - 5809

Abstrakt rozsudku

1. *Žaloba o neplatnosť — Akty, ktoré možno napadnúť žalobou (Článok 230 ES)*

2. *Právo Spoločenstva — Zásady — Základné práva — Rešpektovanie rodinného života (Charta základných práv Európskej únie, články 7 a 24)*
3. *Víza, azyl, prístahovalectvo — Pristahovalecká politika — Právo na zlúčenie rodiny — Smernica 2003/86/ES (Smernica Rady 2003/86, článok 4 ods. 1, článok 5 ods. 5 a článok 17)*
4. *Víza, azyl, prístahovalectvo — Pristahovalecká politika — Právo na zlúčenie rodiny — Smernica 2003/86/ES (Smernica Rady 2003/86, článok 4 ods. 6, článok 5 ods. 5 a článok 17)*
5. *Víza, azyl, prístahovalectvo — Pristahovalecká politika — Právo na zlúčenie rodiny — Smernica 2003/86/ES (Smernica Rady 2003/86, článok 5 ods. 5, články 8 a 17)*

1. Skutočnosť, že ustanovenia smernice napadnuté žalobou o neplatnosť priznávajú členským štátom určitý priestor pre voľnú úvahu a umožňujú im za istých okolností uplatniť vnútroštátnu právnu úpravu odchyľujúcu sa od zásadných pravidiel stanovených touto smernicou, nemá za následok vyňatie týchto ustanovení spod preskúmania legality Súdny dvorom stanoveného článkom 230 ES.

štátne právne predpisy nerešpektujúce tieto práva.

(pozri body 22, 23)

Okrem toho by takéto ustanovenia mohli ako také nerešpektovať základné práva, pokiaľ by členským štátom ukládali, alebo im výslovne či implicitne dovoľovali prijať alebo zachovať vnútro-

2. Právo na rešpektovanie rodinného života v zmysle článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP) tvorí súčasť základných práv, ktoré sú v právnom poriadku Spoločenstva chránené. Toto právo žiť so svojimi rodičmi prináša členským štátom povinnosti, ktoré môžu mať negatívny charakter, pokiaľ je niektorý z nich viazaný nevyhostiť určitú osobu, alebo pozitívny charakter, ak je členský štát viazaný povoliť vstup alebo pobyt určitej osoby na svojom území. Preto, aj keď EDLP nezabezpečuje cudzincovi právo na vstup a pobyt na

území určitého členského štátu ako základné právo, vyhostenie určitej osoby zo štátu, kde žijú jeho rodičia, môže predstavovať zásah do práva na rešpektovanie rodinného života, ako je chránené článkom 8 ods. 1 tohto dohovoru.

udržiavať osobné vzťahy a priame styky s obidvomi svojimi rodičmi, ako to vyjadruje jej článok 24 ods. 3.

Dohovor o právach dieťaťa taktiež uznáva zásadu rešpektovania rodinného života. Táto zásada je založená na uznaní vyjadrenom v šiestom odôvodnení dohovoru tak, že v záujme plného a harmonického rozvoja osobnosti musí dieťa vyrastať v rodinnom prostredí. Článok 9 ods. 1 tohto dohovoru stanovuje, že štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, zabezpečia, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli a podľa článku 10 ods. 1 z tejto povinnosti vyplýva, že sa žiadosti dieťaťa alebo jeho rodičov o vstup na územie štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, alebo jeho opustenie na účely spojenia rodiny posudzujú pozitívne, humánne a urýchlene.

Tieto rôzne dokumenty zdôrazňujú dôležitosť rodinného života pre dieťa a odporúčajú štátom, aby zohľadnili jeho záujem, avšak nezakladajú členom rodiny subjektívne práva na prijatie na území niektorého štátu a nemožno ich vykladať v tom zmysle, že by štátom uberali určitý priestor pre ich voľnú úvahu v prípade, keď posudzujú žiadosti o zlúčenie rodiny.

(pozri body 52, 53, 57 — 59)

Charta základných práv Európskej únie vo svojom článku 7 taktiež priznáva právo na rešpektovanie rodinného života. Toto ustanovenie je potrebné vykladať s ohľadom na záväzok brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa prijatý v článku 24 ods. 2 tejto charty a zohľadniť potrebu dieťaťa pravidelne

3. Hoci článok 4 ods. 1 smernice 2003/86 o práve na zlúčenie rodiny ukladá členským štátom určité pozitívne povinnosti, ktorým zodpovedajú jasne definované subjektívne práva, pretože im ukladá, za podmienok stanovených smernicou, povoliť zlúčenie rodiny určitých členov rodiny garanta bez toho, aby mali priestor pre voľnú úvahu, uvedený článok 4 ods. 1 posledný pododsek má za následok, za prísne určených okolností, konkrétne, keď dieťa staršie ako 12 rokov prichádza nezávisle od svojej ostatnej rodiny, čiastočné ponechanie si

priestoru pre voľnú úvahu členskými štátmi, ktoré im umožňuje, predtým ako povolia vstup a pobyt dieťa podľa tejto smernice, overiť si, či dieťa spĺňa kritérium integrácie stanovené jeho právnymi predpismi platnými k dátumu vykonania tejto smernice.

Toto posledné ustanovenie nemôže byť považované za odporujúce právu na rešpektovanie rodinného života, vyjadrenému v článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach, pokiaľ toto právo nemožno vykladať ako nevyhnutne obsahujúce povinnosť členských štátov povoliť na svojom území zlúčenie rodiny a že uvedené ustanovenie len zachováva pre členské štáty priestor pre voľnú úvahu, obmedzujúc ho na preskúmanie kritéria stanoveného vnútroštátnou právnou úpravou, ktoré tento vykoná, rešpektujúc najmä zásady vyjadrené v článku 5 ods. 5 a článku 17 smernice. V každom prípade však môže potreba integrácie vyplývať z viacerých legitímnych cieľov stanovených v článku 8 ods. 2 tohto dohovoru.

V tomto smere nemôže byť absencia definície pojmu integrácia v smernici 2003/86 vykladaná ako členským štátom udelené povolenie používať tento pojem spôsobom, ktorý by odporoval všeobecným zásadám práva Spoločenstva a najmä základným právam. Členské štáty, ktoré chcú použiť túto výnimku, nemôžu použiť neurčitý pojem integrácie, pretože pri posudzovaní osobitnej

situácie dieťaťa staršieho ako 12 rokov prichádzajúceho nezávisle od svojej ostatnej rodiny musia použiť kritérium integrácie stanovené ich právnou úpravou existujúcou k dátumu vykonania tejto smernice. V dôsledku toho článok 4 ods. 1 posledný pododsek smernice nemožno vykladať tak, že výslovne či implicitne povoľuje členským štátom, aby prijali vykonávacie ustanovenia, ktoré by odporovali právu na rešpektovanie rodinného života.

Taktiež sa nezdá, že by zákonodarca Spoločenstva v uvedenom článku 4 ods. 1 posledný pododsek nevenoval dostatočnú pozornosť záujmom detí. Obsah článku 4 ods. 1 v podstate potvrdzuje skutočnosť, že najlepší záujem dieťaťa bol základným zreteľom počas prijímania tohto ustanovenia a nezdá sa, že jeho posledný pododsek by ho dostatočne nezohľadňoval a umožňoval štátom, ktoré sa rozhodnú zobrať kritérium integrácie do úvahy, aby ho nezohľadnili. Naopak článok 5 ods. 5 smernice ukladá členským štátom náležito zohľadniť najlepšie záujmy maloletých detí.

V tejto súvislosti sa výber veku 12 rokov nejaví ako kritérium, ktoré by porušovalo zásadu zákazu diskriminácie z dôvodu veku, pretože ide o kritérium, ktoré zodpovedá štádiu života maloletého dieťaťa, keď toto už žilo počas relatívne dlhšej doby v treťom štáte bez členov svojej rodiny, takže integrácia do iného prostredia by mohla vyvolať skôr ťažkosti.

Z toho vyplýva, že článok 4 ods. 1 posledný pododsek smernice nemožno považovať za odporujúci základnému právu na rešpektovanie rodinného života, povinnosti zohľadniť najlepší záujem dieťaťa či zákazu diskriminácie na základe veku, a to ani sám osebe, ani tým, že by výslovne či implicitne umožňoval členským štátom takto konať.

(pozri body 60 — 62, 66,
70, 71, 73, 74, 76)

4. Článok 4 ods. 6 smernice 2003/86 o práve na zlúčenie rodiny dáva totiž členským štátom možnosť obmedziť použitie podmienok zlúčenia rodiny stanovených v smernici na žiadosti podané predtým, ako deti dovŕšia vek 15 rokov. Toto ustanovenie však nemožno

vykladať v tom zmysle, že by zakazovalo členským štátom zohľadniť žiadosť týkajúcu sa dieťaťa staršieho ako 15 rokov, alebo že by im umožňovalo, aby tak nekonali.

V tomto ohľade len málo zaväzi skutočnosť, že posledná veta dotknutého ustanovenia stanovuje, že členské štáty, ktoré sa rozhodnú uplatniť tento odlišný postup, povolia vstup a pobyt takýmto deťom, ktorých žiadosti boli podané až po tom, ako dovŕšili vek 15 rokov, „na základe iných dôvodov, ako je zlúčenie rodiny“. Pojem „zlúčenie rodiny“ je potrebné vykladať v kontexte smernice ako zahrňujúci zlúčenie rodiny v prípadoch, kde to stanovuje táto smernica. Nemožno ho vykladať ako zakazujúci členskému štátu, ktorý využíva výnimku, povoliť vstup a pobyt dieťaťa s cieľom umožniť mu pripojiť sa k svojim rodičom.

Článok 4 ods. 6 smernice je okrem toho potrebné vykladať s ohľadom na zásady stanovené v článku 5 ods. 5 tejto smernice, ktorý stanovuje členským štátom, aby náležito zohľadnili najlepšie záujmy maloletých detí, a článok 17 smernice, ktorý im ukladá, aby zohľadnili viacero skutočností, medzi ktoré patria aj rodinné väzby dotknutej osoby. Z toho

vyplýva, že povinnosťou členského štátu ostáva posúdiť žiadosť podanú dieťaťom starším ako 15 rokov v záujme tohto dieťaťa s cieľom uprednostniť rodinný život.

Navyše sa nezdá, že by výber veku 15 rokov predstavoval kritérium odporujúce zásade zákazu diskriminácie na základe veku.

Z toho vyplýva, že článok 4 ods. 6 smernice nemožno považovať za odporujúci základnému právu na rešpektovanie rodinného života, povinnosti zohľadniť najlepší záujem dieťaťa či zásade zákazu diskriminácie na základe veku, a to ani sám osebe, ani tým, že by výslovne či implicitne umožňoval členským štátom takto konať.

(pozri body 85 — 90)

5. Článok 8 smernice 203/86 o práve na zlúčenie rodiny, ktorý umožňuje členským štátom odchýliť sa od pravidiel týkajúcich sa zlúčenia rodiny stanovených touto smernicou, nemá za následok zabrániť akémukoľvek zlúčeniu rodiny,

ale zachováva v prospech členských štátov určitý obmedzený priestor pre voľnú úvahu umožňujúci im zabezpečiť, že k zlúčeniu rodiny dôjde za priaznivých podmienok po tom, ako mal garant v hostiteľskom štáte pobyt počas dostatočne dlhého obdobia, aby bolo možné predpokladať stabilné zabývanie sa a určitú úroveň integrácie. Preto skutočnosť, že členský štát môže tieto veci zohľadniť a odložiť zlúčenie rodiny o dva alebo v závislosti od prípadu o tri roky, neodporuje právu na rešpektovanie rodinného života vyjadrenému najmä v článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach v zmysle výkladu Európskeho súdu pre ľudské práva.

Okrem toho, ako to vyplýva z článku 17 smernice, dĺžka doby pobytu v členskom štáte je len jednou zo skutočností, ktoré členské štáty musia zohľadniť počas posudzovania žiadosti, a že čakacia doba nemôže byť uložená bez toho, aby boli zohľadnené všetky relevantné skutočnosti. To sa vzťahuje aj na kritérium prijímacej kapacity členského štátu, ktoré môže byť jednou zo skutočností zohľadnených pri posudzovaní žiadosti, ktoré však nemožno vykladať ako povolujuce akýkoľvek systém kvót alebo stanovenie trojročnej čakacej doby bez ohľadu na osobitné okolnosti zvláštnych prípadov. Analýza všetkých okolností,

ako je stanovená v článku 17 smernice, neumožňuje zohľadnenie len tejto jednej okolnosti a ukladá, aby sa pristúpilo k skutočnému posúdeniu prijímacej kapacity v čase podania žiadosti.

Členské štáty navyše musia, v súlade s článkom 5 ods. 5 smernice, náležite zohľadniť najlepší záujem maloletého dieťaťa.

V dôsledku toho nemožno považovať článok 8 smernice ani sám osebe, ani tým, že by výslovne či implicitne umožňoval členským štátom takto konať, za odporujúci základnému právu na rešpektovanie rodinného života alebo povinnosti zohľadniť najlepší záujem dieťaťa.

(pozri body 97 — 101, 103)